

МИЛОРАД ЛОНИЋ
КОРЕОГРАФИЈА. ТРАДИЦИОНАЛНИ ПЛЕС НА СЦЕНИ

Нови Сад: Матица српска, 2018
ISBN 978-86-7946-230-5

Књига *Кореографија. Традиционални плес на сцени*, аутора Милорада Лонића, представља јединствен допринос изучавању сценског извођења традиционалних плесова. Питање кореографије традиционалних плесова све више интересује научну јавност, нарочито етнокореологе и антропологе, а књига Милорада Лонића је прво обухватно дело које настаје као плод вишедеценијског искуства аутора у раду са плесним ансамблима. Као дугогодишњи уметнички руководилац у културно-уметничким друштвима и кореограф, аутор износи своје виђење кореографије традиционалног плеса на сцени, посматрајући овај сценски облик са више аспеката.

Према речима аутора, његова књига могла би да служи као водич свим будућим кореографима. Због тога Лонић и почиње своју причу о кореографији истицањем важности „припремног процеса у стварању кореографије“ или, како је то још формулисано, неопходности подрбног „упознавања са грађом“ (9). Кроз ове иницијалне идеје аутор не говори само о радњама које претходе стваралачком процесу, него и о значају традиционалних плесова у српској историји, који према његовом мишљењу, одражавају карактер и идентитет народа. Милорад Лонић потом, кроз више од десет поглавља, систематично и поступно износи своје ставове и размишљања о плесу, плесним струкурама и формацијама, кореографским елементима плеса, стилу извођења, театрализацији, драматургији, консултујући при томе широку стручну литературу из различитих научних области. Овакав интердисциплинарни приступ читаоцима омогућава и сазнања о композиционим принципима стварања кореографије, о сценографији, као и о музици као интегралном елементу плеса (нарочито када су у питању музички аранжмани за кореографије традиционалних плесова).

Полазећи од чињенице да је тело основни медијум за извођење плеса који се изражава кроз покрет, аутор истиче да је сваки људски покрет тродимензионалан, те објашњава процес плесног дизајнирања покрета кроз простор и кроз време. Под термином плесни дизајн аутор подразумева „визуелно обликовање простора телом плесача“ што је за њега и „најзначајнији елемент плеса“ (53). Овакво размишљање о плесном дизајнирању представља иновацију у досадашњим истраживањима о плесу на подручју Србије, што указује да теоретско и емпиријско утемељено знање Милорада Лонића отвара и бројне хипотезе за будућа истраживања плеса не само у домену етнокореологије већ и других хуманистичких дисциплина.

Неопходно је истаћи и да аутор поред изношења иноватних идеја свој рад заснива и на богатој литератури из различитих научних дисциплина (етнокореологије, драматургије, сценографије, педагогије, дидактике).

МИЛОРАД ЛОНИЋ
КОРЕОГРАФИЈА. ТРАДИЦИОНАЛНИ ПЛЕС НА СЦЕНИ

Коришћена је литература на српском, али и на страним језицима (енглеском, немачком, словачком и бугарском језику).

Према мишљењу Милорада Лонића, свако сценско извођење традиционалних плесова не зависи само од креативности кореографа, него и од самих плесача – од њихових емоција и мотивације, превасходно заснованих на међусобној комуникацији коју извођачи остварују током извођења. Тај емотивни и мотивациони набој извођача често доводи и до варирања и импровизације плесних структура, те аутор кроз неколико поглавља разрађује и овакав композициони принцип стварања кореографије, који је за њега, чини се, један од најважнијих принципа на којима и сам базира своја сценска остварења.

Постављајући извођаче кореографија традиционалних плесова у фокус, Лонић пише и о методама учења плесова, дидактичким принципима и уопштено о раду са ансамблом (односу између кореографа и плесача, увежбавању ансамбла итд.), залазећи у домен педагогије и дидактике. Аутор истиче неколико дидактичких принципа који се користе у образовању, као посебно значајне у раду са фолклорним ансамблима: принцип индивидуализације учења плесова, принцип поступности и систематичности, принцип свесне активности, очигледности, креативности и менторства. Како је методика учења традиционалних плесова тема о којој се тек од недавно говори у етнокореологији у Србији, може се рећи да студија Милорада Лонића и у овом домену заиста има значајан научни допринос.

На самом крају књиге аутор се позабавио следећим питањем: какав би заправо требало да буде успешан кореограф, које су његове особине и предиспозиције? На овај начин аутор усмерава своја размишљања и на саму личност кореографа, која, поред креативности, мора да обилује и естетским, животним и уметничким идеалима, да увек следи своју осећајност и интуицију, упркос честој несхваћености од стране друштва, као што је случај и са другим уметницима, који су, како је наведено, „испред свог времена“.

Поред обухватности и чињенице да отвара хипотезе за даља истраживања кореографије традиционалног плеса на сцени, књига Милорада Лонића има још један значајан допринос: сваки кореографски елемент, принцип или поступак, аутор илуструје визуелним приказима који се налазе у прилогу. Овај богати фондус чине фотографије из бројних културно-уметничких друштава из Србије, са посебним акцентом на Фолклорни ансамбл „Вила“ у коме већ двадесет година делује и сам аутор.

Неопходно је истаћи да књига *Кореографија. Традиционални плес на сцени* не мора да буде намењена искључиво кореографима традиционалног плеса. Ширина захваћених тема чини ову студију применљивом и у домену кореографије балета и савременог плеса. Лонићево плесно и кореографско искуство огледа се и у начину на који аутор повезује кореографију традиционалног плеса са свакодневним животним искуствима, што само додатно поткрепује чињеницу да је дугогодишњи практичан рад аутора уткан у ову књигу.